

I. Gombák (10 pont)

A következő tesztkérdések az alább felsorolt, hazánkban is élő nyolc gombafajjal kapcsolatosak.

óriáspöfeteg közönséges csiperke gyilkos galóca sárga róka­gomba
lila pereszke sárga kénvirággomba nagy őzlábgomba ízletes tinóru

1) Melyek közülük a mérgező fajok?

- A) a gyilkos galóca és a kénvirággomba
B) a gyilkos galóca és a lila pereszke
C) a gyilkos galóca és a róka­gomba
D) a tintagomba és az óriáspöfeteg
E) egyik sem mérgező

6) Van-e köztük csöves (likacsos) termőrétegű faj?

- A) igen, az ízletes tinóru és az óriáspöfeteg
B) igen, az ízletes tinóru
C) igen, a róka­gomba és az ízletes tinóru
D) igen, a róka­gomba
E) nincs

2) Melyeken találunk gallért?

- A) mindegyiken van
B) egyiken sincs
C) a pereszken és a gyilkos galócán
D) a csiperkén, róka­gombán és a tinórun
E) a nagy őzlábon, a gyilkos galócán és a közönséges csiperkén

7) Melyik a legnagyobb tömegűre megnövő gomba?

- A) a nagy őzlábgomba
B) az ízletes tinóru
C) a gyilkos galóca
D) az óriáspöfeteg
E) a sárga kénvirággomba

3) Melyik közülük a halálos mérgező?

- A) a sárga róka­gomba
B) a nagy őzlábgomba
C) az óriáspöfeteg
D) a gyilkos galóca
E) a sárga kénvirággomba

8) Egyikük közeli rokonát termesztik. Melyik faj az?

- A) a nagy őzlábgomba
B) a ízletes tinóru
C) a lila pereszke
D) az óriáspöfeteg
E) a közönséges csiperke

4) Melyiket nevezik vargányának is?

- A) a sárga róka­gombát
B) a ízletes tinórut
C) a sárga kénvirággombát
D) az óriáspöfeteget
E) a közönséges csiperkét

9) Melyek rendelkeznek bocskorral?

- A) óriáspöfeteg és gyilkos galóca
B) lila pereszke és közönséges csiperke
C) csak a gyilkos galóca
D) sárga róka­gomba és közönséges csiperke
E) egyiknek sincs bocskora

5) Melyikre jellemző, hogy lemezeinek színe halvány rózsaszínűről csokoládébarnáig sötétedik?

- A) a közönséges csiperkére
B) a sárga kénvirággombára
C) az óriáspöfetre
D) az ízletes tinóru
E) a nagy őzlábgombára

10) Melyikre jellemző lemezek helyett a ráncos termőréteg?

- A) a sárga kénvirággombára
B) a közönséges csiperkére
C) a sárga róka­gombára
D) a sárga róka­gombára és a lila pereszkére
E) a lila pereszkére

II. Tengerek és tengerpartok élővilága (34 pont)

Válaszolj a következő tesztkérdésekre!

1) A tengervízben lefelé haladva a plankton egyedeinek száma egy liter vízben ...

- A) nő, de csak a hideg tengerben
 B) csökken, de csak a meleg tengerben
 C) mindig csökken
 D) mindig nő
 E) nem változik

3) Kizárólag tengerben élő ragadozók a ...

- A) csalánczók, szivacsok, tengeri csillagok
 B) csalánczók, tengeri csillagok, fejlábúak
 C) szivacsok, tengeri csillagok, fejlábúak
 D) csalánczók, fejlábúak
 E) fejlábúak, tengeri csillagok

2) A tengervízben növények...

- A) csak a felső 800 m-es rétegben élnek
 B) csak a felső 400 m-es rétegben élnek
 C) csak az alsó 40 m-es rétegben élnek
 D) bármilyen mélységben előfordulnak
 E) mindenhol élnek, ahol állatok is

4) Mi a guano?

- A) Egy északi-tengeri madárfaj neve.
 B) A felhalmozódó madárürülék neve.
 C) A hlevő madarak közös neve.
 D) Telepesen fészkelő madarak neve.
 E) Egy mútrágya neve.

Írd a megfelelő betűjelet az állítások mögötti négyzetekbe, annak megfelelően, hogy az állítás melyik állatcsoportra vonatkozik!

A) szivacsok

B) csalánczók

C) kagylók

D) fejlábúak

E) tengeri csillagok

5) öt, mozgatható karjuk van	☐	8) közéjük tartozik az osztriga	☐	11) a korallszirteket ide tartozó állatok építik	☐
6) közéjük tartozik a szakállas medúza	☐	9) ragadozók és jellemző szervük a köpeny	☐	12) galléros-ostoros sejtjeik vannak	☐
7) fegyverük a csalánsejt	☐	10) nemcsak tengerben élő, puhatestű állatok	☐	13) a testet váztűk szilárdíthatják	☐

Írd a megfelelő betűjelet az állítások mögötti négyzetekbe, annak megfelelően, hogy az állítás csak a heringsirályra, csak a kárókatonára, csak a grönlandi alkára, mindhárom fajra vagy egyik fajra sem vonatkozik!

A) heringsirály

B) kárókatona

C) grönlandi alka

D) mindhárom

E) egyik sem

14) hazánkban is költ	☐	17) halászat közben lebukik a víz alá	☐	20) feje és háta fekete, hasa fehér	☐
15) részben vagy kizárólag halakra vadászik	☐	18) lábán úszóhártyát visel	☐	21) a lunda legközelebbi rokona	☐
16) szárnya és háta kivételével tollazata fehér	☐	19) röpképtelen	☐	22) hazánkban egyik évszakban sem fordul elő	☐

Írd a megfelelő betűjelet az állítások mögötti négyzetekbe, annak megfelelően, hogy az állítás csak a delfinekre, csak a fókákra, csak a bálnákra, mindhárom csoportra vagy egyik csoportra sem vonatkozik!

A) delfinek	B) fókák	C) bálnák	D) mindhárom	E) egyik sem	
23) tüdővel lélegeznek	☐	27) hátsó végtagjuk nem csökevényes	☐	31) közülük soroljuk a legnagyobb testű, ma élő állatokat	☐
24) fogas cetek	☐	28) táplálékukat a szárazföldön keresik	☐	32) szilás cetek	☐
25) szőrzetük megvan	☐	29) emlősök	☐	33) fajaik közt sok a növényevő	☐
26) függőleges farki úszólemezüik van	☐	30) ujjaik között úszóhártya feszül	☐	34) a szárazföldön szaporodnak	☐

III. Termesztett növények (12 pont)

Írd a táblázat üresen hagyott rovataiba az odaillő kifejezés betűjelét, melyeket a táblázat alatt oszloponként felsoroltunk! Mindkét oszlop alatt kevesebb felsorolt kifejezés szerepel, tehát egy-egy betűjelet több helyre is be kell írni!

	Hol van a növény őshazája?	Melyik részét használjuk fel az általunk fogyasztott termék előállítására?
kakaó	1) ☐	7) ☐
kávé	2) ☐	8) ☐
tea	3) ☐	9) ☐
bors	4) ☐	10) ☐
kukorica	5) ☐	11) ☐
földimogyoró	6) ☐	12) ☐

- A) Amerika
B) Ázsia
C) Afrika

- A) fiatal leveleit
B) szemtermését
C) hüvelytermését
D) toktermését
E) csonthéjas termését

V. Éghajlati diagramok elemzése (16 pont)

Állapítsd meg, hogy a diagramok mely éghajlati területekre jellemzők, majd írd a megfelelő betűjelet az állítások mögötti négyzetekbe, annak megfelelően, hogy az állítás csak az 1. ábrán, csak a 2. ábrán, csak a 3. ábrán szereplő éghajlati diagrammal jellemezhető területre, mindháromra vagy egyikre sem vonatkozik!

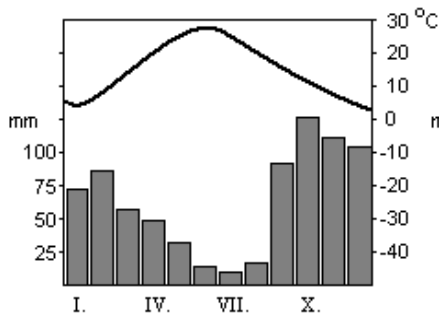
A) 1. ábra

B) 2. ábra

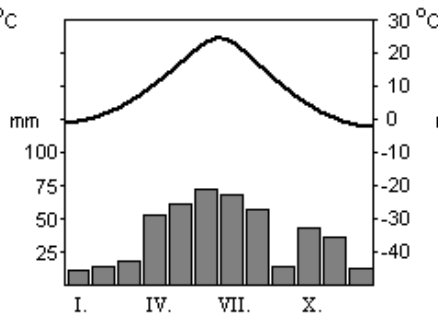
C) 3. ábra

D) mindhárom

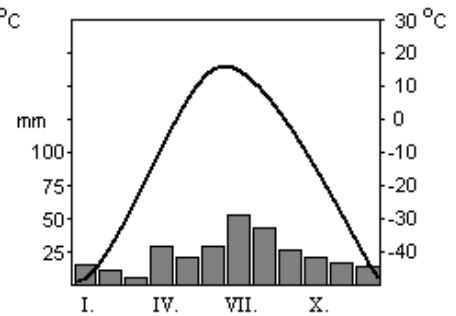
E) egyik sem

1. ábra

2. ábra

3. ábra

1)	négy évszak jellemző	☐
2)	a hideg övezetben található	☐
3)	csak az északi féltekén alakult ki	☐
4)	a nyár a legszárazabb évszak	☐
5)	a mérsékelt övezetben található	☐

6)	télien több a csapadék, mint nyáron	☐
7)	Észak-Amerikában prérieknek nevezik	☐
8)	itt a legnagyobb az évi hőingás	☐
9)	a talaj humusztartalma a legnagyobb	☐
10)	Európában megtalálható	☐

11)	októberben a legkevesebb csapadék itt mérhető	☐
12)	jellemzők és gyakoriak az örökzöld cserjék	☐
13)	télien sem süllyed a hőmérséklet fagypont alá	☐
14)	legjellemzőbb növények a fűfélék	☐
15)	a legnagyobb összefüggő előfordulása Észak-Amerikában van	☐

16) Melyik féltekén található az 1., 2. és 3. ábrával jellemezhető éghajlati területek?

- A) Az 1. ábra a déli, a másik kettő az északi féltekén jellemző.
 B) Az 1. ábra az északi, a másik kettő a déli féltekén jellemző.
 C) Mindegyik a déli féltekén jellemző.
 D) Mindegyik az északi féltekén jellemző.
 E) Nem állapítható meg.

VI. Gombák, zuzmók, mohák (12 pont)

Írd a megfelelő betűjelet az állítások mögötti négyzetekbe, annak megfelelően, hogy az állítás csak a gombákra, csak a zuzmókra, csak a mohákra, mindhárom csoportra vagy egyik csoportra sem vonatkozik! (12 pont)

A) Gombák	B) Zuzmók	C) Mohák	D) Mindhárom	E) Egyik sem	
1) Némely fajuk igen érzékeny a kén-dioxid-gázra	☐	5) Nagy tömegben élnek a hegyi esőerdő lombkoronájában	☐	9) Telepesek	☐
2) Egysejtű fajaik is vannak	☐	6) Testükben két különböző faj él együtt	☐	10) Spórával szaporodó növények	☐
3) Fleming nevééről juthat eszünkbe	☐	7) Leveleikben szállítószövet alakult ki	☐	11) Ősi zöldmoszatoktól származnak	☐
4) Közéjük tartozik a tengeri saláta	☐	8) Egyes fajukat természetjük	☐	12) Hazánkban mintegy 600 fajuk él	☐

VII. Nemzeti parkjaink összehasonlítása (12 pont)

Írd a megfelelő betűjelet az állítások után álló négyzetbe annak megfelelően, hogy az állítás a Hortobágyi, a Bükki, a Kiskunsági vagy az Aggteleki Nemzeti Parkra vonatkozik!

A) Hortobágyi N. P. **B) Bükki N. P.** **C) Kiskunsági N. P.** **D) Aggteleki N. P.**

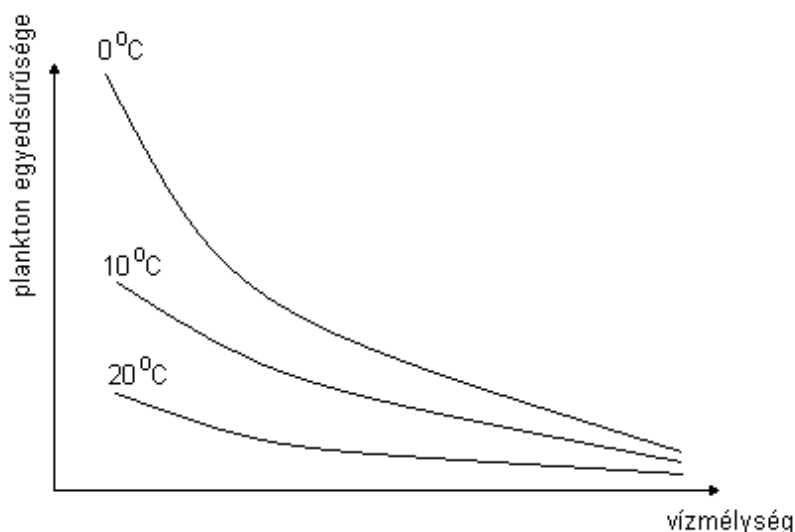
1) Előfordul itt a parlagi vipera.	☐	5) Területén található a Béke-barlang.	☐	9) Jellemző itt a nyáras-borókás társulás	☐
2) Itt található a Szeleta-barlang.	☐	6) Címerében a száratlan bábakalács látható.	☐	10) Jelentős értékei a homoki növénytársulások	☐
3) Elsőként alapított nemzeti parkunk.	☐	7) Címerében a foltos szalamandra látható.	☐	11) Idén ünnepli 20 éves fennmaradását	☐
4) Szikes területei a folyószabályozások révén alakultak ki.	☐	8) Jégkori maradványfajok (pl. sárga ibolya) található területén	☐	12) Közép-Európa legnagyobb füves pusztájának biztosít védelmet.	☐

VIII. A plankton vizsgálata (10 pont)

Vizsgáld meg a jobb oldali grafikont!

Három különböző helyszínen, különböző mélységekben meghatározták a planktoni élőlények egyedsűrűségét és az eredményeket grafikonokon ábrázolták.

Mindhárom mérési helyszínen megmérték a felszíni vízhőmérsékletet is; a görbék mellett láthatók az értékek.

1) Hol lehet az a mérési helyszín, ahol a 0°C-os felszíni vízhőmérsékletet mérték?

- A) Az északi szélesség 60. fokán.
- B) Az északi szélesség 35. fokán.
- C) Az északi szélesség 10. fokán.
- D) A déli szélesség 30. fokán.
- E) Az Egyenlítő mentén.

4) Körülbelül milyen vízmélységnél tűnik el a növényi plankton?

- A) 20 m
- B) 40 m
- C) 200 m
- D) 400 m
- E) 2000 m

2) Mi a plankton?

- A) A vízben lebegő apró állatok együttese.
- B) A vízben lebegő apró növények együttese.
- C) A vízben úszó apró állatok együttese.
- D) A vízben lebegő apró növények és állatok együttese.
- E) A vízben úszó apró növények és állatok együttese.

5) Hogyan változik a planktonsűrűség adott mérési helyen a növekvő vízmélységgel?

- A) Állandó ütemben csökken.
- B) Csökken.
- C) Állandó ütemben nő.
- D) Nő.
- E) Nem változik.

3) Bármely mérési helyen lefelé haladva változik-e a víz hőmérséklete?

- A) Nem változik
- B) Rendszerint csökken
- C) Rendszerint nő
- D) Nincs általános szabály
- E) 100 m-es vízmélységig csökken, lejjebb nő

6) Mi a legfontosabb oka ennek a változásnak?

- A) A tengervíz O₂-tartalma lefelé haladva csökken.
- B) A tengervíz CO₂-tartalma lefelé haladva csökken.
- C) A tengervíz sótartalma lefelé haladva csökken.
- D) A tengervízben mérhető fényerősség lefelé haladva csökken.
- E) A tengervíz hőmérséklete lefelé haladva csökken.

7) Milyen különbség van a különböző mérési helyeken – a felszínhez közel, azonos mélységben – mért planktonsűrűségben?

- A) A hőmérséklet növekedtével nő
- B) A hőmérséklet növekedtével csökken
- C) A hőmérséklet növekedtével egy ideig nő, majd csökken
- D) A hőmérséklet növekedtével egy ideig csökken, majd nő
- E) Nincs különbség

8) Mi a legfontosabb oka a tapasztalt különbségnek?

- A) Minél melegebb a víz, annál élénkebb az élőlények anyagcseréje, tehát annál nagyobb a planktonsűrűség is.
- B) Minél hidegebb a víz, annál élénkebb az élőlények anyagcseréje, tehát annál nagyobb a planktonsűrűség is.
- C) Minél melegebb a víz, annál több oxigén és szén-dioxid oldódik benne, tehát annál jobban el tud szaporodni a plankton.
- D) Minél hidegebb a víz, annál több oxigén és szén-dioxid oldódik benne, tehát annál jobban el tud szaporodni a plankton.
- E) Minél melegebb a víz, annál nagyobb a sótartalma, s így annál kevesebb plankton él meg benne.

9) Milyen színű a tengervíz azon a helyen (a felszínen), ahol a 0°C felszíni vízhőmérsékletet mérték?

- A) zöld
- B) zöldesszürke
- C) szürke
- D) világoskék
- E) sötétkék

10) Mi lehet a mértékegysége a planktonsűrűségnek?

- A) darab / m³
- B) darab / m²
- C) m³ / darab
- D) m³ / kg
- E) kg / m³